

Posudek oponenta habilitační práce

Obor	Politologie
Uchazeč	PhDr. Miloš Brunclík, Ph.D.
Habilitační práce	Úřednické kabinet y v Evropě
Oponent	Prof. Lubomír Kopeček
Pracoviště oponenta, instituce	Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita

Posuzovaný spis představuje velmi solidní studii problematiky úřednických vlád, která je opřena o velkou znalost existující literatury i zasvěcenou orientaci v politických realitách analyzovaných zemí, kde se tento druh vlád vyskytl. Prostorovým (geografickým) a obsahovým záběrem text překračuje dosavadní publikační počiny z anglosaského prostředí, které jsou obvykle ve formě časopiseckých článků a zaměřují se na jednu zemi nebo vybraný průřezový tematický aspekt. (Je dobré dodat, že tematika úřednických vlád se těší většímu zájmu v tomto prostředí až v posledních letech.)

Struktura spisu je rozdělena na tři části, které na sebe vhodně a logicky navazují. V první části autor debatuje existující terminologii a nastiňuje obecnější teoretický rámec. Výklad začíná od klasiků, přičemž vhodně dokumentuje, proč je pro české prostředí (přes různé možné výhrady) nejvhodnější termín „úřednická vláda“. Sumarizace už existujících pohledů na danou tematiku je srozumitelná a přehledná a také se rozumně se proti některým z nich vymezuje. Dá se přitom říci, že autor nejenom reprodukuje existující texty, ale nabízí i vlastní v řadě rysů inovativní přístup.

Drobnější formulační (nikoliv obsahovou) připomínku mám k autorovu tvrzení na s. 17, kde píše, že „Vládní kabinet y, které se vyskytují v praxi, si lze představit na kontinuum.“ Toto tvrzení je pochopitelné v kontextu konstrukce různých typů úřednických vlád, ale nešťastné s ohledem na fakt, že text je vystavěn na *druhov é odlišnosti* úřednických a stranických vlád. Něco podobného se objevuje na s. 21, kde se zmiňuje „úředníkem vedený (stranický) kabinet“, jako jeden z typů úřednických vlád. V kontextu pojetí práce tady použití výrazu „stranický“ působí matoucím způsobem. (Je dobré dodat, že si oponent uvědomuje úskalí vhodného

pojmového odlišení - viz stejný problém v podobně zaměřeném textu McDonnella a Valbruzziho.)

První část spisu představuje dobrou teoretickou bázi pro druhou část, která pracuje s rozsáhlým vzorkem empirických případů úřednických vlád, které jsou zkoumány na bázi stanovených kritérií, tedy okolností vzniku, o jaký typ úřednické vlády šlo, délky a obsahového rozsahu mandátu atp. Povahou jde o hutné a přitom přehledné srovnání vystavěné na kvalitativním základě nicméně poskytující i kvantitativně shrnutou informaci. Z mého pohledu je trochu škoda, že se autor rozhodl zahrnout do srovnání případy až po roce 1989. Na jedné straně chápu důvody po snaze o podobný přístup k střední a východní Evropě a západní Evropě, na druhé straně to vedlo k vyřazení zajímavých starších úřednických vlád z Portugalska a Finska. Jejich doplnění by přitom umožnilo vyvážit jistou disproporcii počtu případů mezi oběma částmi kontinentu. Tato poznámka ale není meritorní, protože i zvolený přístup samozřejmě dává logiku.

Problematičtější se mi v této části práce jeví překročení hranice mezi demokraciemi a nedemokraciemi. Z povahy zkoumané problematiky plyne, že základní rámec je dán demokratickým režimem, i když většinou ve stavu hospodářské krize, politické nestability či s nejrůznějšími problémy. V této souvislosti je otázkou, zda nejde proti tomuto pojetí zahrnutí Ruska, i když většina zkoumaných ruských vlád spadá ještě do devadesátých let, kdy se charakter ruského režimu nedal označit za jednoznačně autoritativní. Autor sám si tento problém patrně uvědomuje, když opakovaně zmiňuje ruský „superprezidencialismus“, který není spojován s demokratickou podstatou vládnutí v této zemi. Porovnávat úřednické vlády v Rusku a (například) v Itálii, Řecku a Česku zkrátka vyvolává pochybnosti. Tato poznámka má své implikace i k třetí části práce, která má normativní charakter. Pro úpravu rukopisu pro knižní vydání je proto dobré revidovat vzorek zahrnutých zemí. Druhá možnost je pojmout ruský (a možná i ukrajinský) případ odděleně, což ale je při zvolené podobě textu trochu komplikované.

Třetí část rukopisu nabízí formou zamyšlení odpovědi na set v jistém smyslu klasických otázek, které se v souvislosti s fungováním úřednických vlád nabízejí, ať už jde o jejich legitimitu, ústavnost či politickou neutralitu těchto vlád. Autor tady poměrně dobře zohledňuje fenomény ovlivňující dnešní demokratickou politiku včetně vlivu populismu, poklesu důvěry ve strany či efektů hospodářských problémů v některých zemích. Velmi smysluplně je tady propojena normativní debata s empirickou realitou předtím zkoumaných empirických případů.

Závěr

Habilitační práce Miloše Brunclíka představuje kvalitní a inovativní text, *splňuje* požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru politologie a oponent *doporučuje* další pokračování habilitačního řízení.

V Brně dne 15. 10. 2018

prof. Lubomír Kopeček